

Folk og fabrikker

Besvarelser

Aalborg Historiske Museum

Introduktion til læreren

I udstillingen om Folk og fabrikker i Aalborg er der mulighed for at fordybe sig både for yngre og ældre elever. Der er mange billeder og genstande (blandt andet et originalt stempelur, et timands cigarmagerbord og prøver på asbest), og på plancherne er der mange primære kilder (citater, arbejdsreglementer m.v.) I en sløjfe vises film om Aalborgs industri.

I de følgende spørgsmål lærer eleverne om *Kronologi og sammenhæng* ved at sammenligne væsentlige træk ved forskellige perioder og lærer om brud, der adskiller én periode fra en anden.

De lærer også om *Historiebrug*, idet de skal arbejde med at forstå, at historiske synspunkter der i dag opfattes som forkerte, er opstået i en anden historisk sammenhæng.

Når I besøger udstillingen, så bemærk at ...

- 1 ... man får den bedste oplevelse ved at gå gennem middelalder- og renæssanceudstillingen og starte ved stempeluret.
- 2 ... man kan booke den gamle skolestue eller museets mødelokale, når man skal lave opgaver osv.

Folk og fabrikker

Besvarelses

Aalborg Historiske Museum

1. Perioder i industritiden

Skitsér og forklar de tre perioder, der er redegjort for i starten af udstillingen. Hvorfor sker der et brud i 1890'erne og igen i perioden op til 1980?

Skriv tre kendetegn ved hver periode.

Periode	Vigtigste kendetegn
1814-1890	<ol style="list-style-type: none"> 1 Tabet af Norge 1814, lavkonjunktur, begyndende industrialisering, jernbane, dårlige besejlingsforhold i Limfjorden. 2 3 <p>Hvorfor slutter denne periode?</p> <p>Uddybning af sejlrenden, større havn, voksende industri.</p>
1890-1980	<ol style="list-style-type: none"> 1 Eksplosiv befolkningstilvækst, stor vækst i industrien, Aalborg viser vej, mange ufaglærte arbejdspladser, en af Danmarks fattigste byer, 50 % arbejdede med håndværk eller industri. 2 3 <p>Hvorfor slutter denne periode?</p> <p>Manglende konkurrenceevne betød mange fabrikslukninger.</p>
1980-nu	<ol style="list-style-type: none"> 1 Forskydning i erhvervsfordelingen, 60 % arbejder med administration og service, 15 % med håndværk eller industri. 2 3

2. Livet på arbejdspladsen

Find nogle markante forskelle på livet på arbejdspladsen før i tiden og nu.

Mange drak alkohol
 Rygekultur
 Børnearbejde
 Forholdet mellem kolleger, både kammeratskab og mobning
 Farligt arbejde
 Osv.

3. Ny i byen

I industritiden rejste tusindvis af mennesker til Aalborg for at arbejde.

På planchen "1890-1980" skriver Jacob Paludan og Ejnar Andreassen begge to om, hvad industrialiseringen betyder.

Skriv stikord til hvad de mener.

Find forskellene på deres holdninger.

Hvorfor er der forskel?.

Ejnar Andreassen

Meget positiv holdning.
 Nu var der fremtid for familien.
 En ny og bedre tilværelse.
 Som at vinde i lotteriet.
 Synspunktet er den fattige arbejder, der ikke tidligere har haft mange chancer.

Jakob Paludan

Meget negativ holdning.
 Naturen og idyllen bliver ødelagt.
 Store larmende og beskidte fabrikker.
 Ingen pauser i storbyen.
 Mennesket forsvinder i mylderet.
 Paludan ser tilbage, nostalgi. Var ikke arbejder, men intellektuel og forfatter, uddannet apoteker bl. a. i Aalborg. Havde ikke samme indstilling, levede ikke af industrien, men syntes at udviklingen ødelagde kulturen.

Hvor mange % af de voksne var i 1911 født i Aalborg? 10 %

Hvor mange boede i Helgolandsgade 14 i 1911? 30

4. Valget mellem land og by

Forestil dig, at du er en landarbejder, der skulle træffe valget mellem livet på landet og i byen.

Stil fordele og ulemper op:

Emne	For	Imod
Skal jeg blive på landet og arbejde der?	Frisk luft og natur. God plads. Tæt på de mennesker man kender. Blive i det kendte. Fastholde traditioner og kultur. Alle kender alle.	Dårlig løn. Dårlige arbejdsforhold med hårdt arbejde og kun lidt fritid. Dårlige fremtidsudsigter.
Skal jeg flytte til byen og arbejde der?	Bedre løn. Fritid. Bedre levevilkår. Børnene kan gå mere i skole. Muligheder for karriere. Sammenhold med andre arbejdere.	Man bor tæt sammen. Forurening. Indstille sig på nye måder at leve på. Man kender kun få i byen..

5. Historiske synspunkter

I dag har vi andre synspunkter på mange ting, end man havde før i tiden.

Blandt andet måtte børn gerne arbejde, og det var almindeligt at arbejdere drak øl og brændevin på arbejdet. Det var heller ikke velanset at kvinder havde arbejde uden for hjemmet.

Find fordele og ulemper ved de tre ting.

<p>Hvorfor havde man børnearbejde?.</p> <p>Man mente, det var sundt for børn at lære at arbejde. Man mente ikke, at børn havde behov for at lege. Det var nødvendigt, at de tjente penge til familien. Det var billig arbejdskraft.</p>	<p>Hvad mener du om børnearbejdet dengang. Hvorfor?</p>
<p>Hvorfor drak man øl og brændevin på arbejdspladsen.</p> <p>Arbejdet var hårdt og kedeligt Alkohol var billigt De andre drak også, så man var udenfor, hvis man ikke drak.</p>	<p>Hvorfor tror du, at det nu er forbudt på næsten alle arbejdspladser?</p> <p>Det er farligt at være fuld og skulle passe en maskine eller køre truck o.l. Man er mindre effektiv, når man har drukket.</p>
<p>Hvordan så man før i tiden på at kvinder havde lønarbejde?</p> <p>Normen var, at kvinder skulle passe hus og hjem. I mange hjem var det nødvendigt med en ekstra indtægt, så kvinder arbejdede. Men kvinder fik ikke så meget i løn som mænd, fordi de ikke blev anset som forsørgere. SELV hvis de var enker eller enlige mødre.</p>	<p>Hvordan ser du på, at kvinder har lønarbejde</p>

Diskuter derefter hvorfor man så anderledes på det før i tiden, og hvorfor det har ændret sig.

6. Bobler

Find det store billede med de fire gulvpiger.

Udfyld taleboblerne - hvad mon gulvpigerne og cigarmageren siger og tænker?

Tag udgangspunkt i de mange citater på plancherne i udstillingen.

